

מדינת ישראל משרד האוצר - אגף שוק ההון, ביטוח וחסכון

כ"ה באייר התשס"ג
27 במאי 2003

חוזר גמל 2003/5

משיכת כספים מקופות גמל לפיצויים על ידי מעביד

1. כללי:

קופות גמל לפיצויים הן מכשיר חסכון סוציאלי, אשר נועד להבטיח תשלום פיצויי פיטורים של מעבידים לעובדיהם הזכאים לכך ע"פ חוק פיצויי פיטורים התשכ"ג-1963 (להלן "חוק פיצויי פיטורים").

האמור בחוזר זה, נועד לטפל במישור הפעילות של הקופה מול העמיתים ומעבידיהם, ולא ביחסים בין המעביד לעובדיו.

סעיף 26 לחוק פיצויי פיטורים קובע כדלקמן:

"(א) סכומים ששולמו במקום פיצויי פיטורים לפי סעיף 14, או שהופקדו לפי סעיף 20 או לפי סעיף 21, או ששולמו לקופת גמל לתשלום פיצויי פיטורים או ששולמו או שהופרשו לקופת גמל לקצבה –

(1) אינם ניתנים להחזרה, להעברה, לשעבוד או לעיקול; הוראה זו לא תחול על סכום ששולם או הופקד כאמור בעד עובד שבינתיים חדל לעבוד בנסיבות שאינן מזכות אותו בפיצויי פיטורים, אלא אם הסכום מיועד גם לביטוח קצבה ולא נקבע בהסכם קיבוצי או בהסכם אחר שהוא ניתן להחזרה או להעברה;

(2) אינם חלק מנכסי המעביד במקרה של פטירה, פשיטת רגל או פירוק, במידה שתביעות העובדים לפי חוק זה לא סולקו.

(ב) הוראות סעיף זה יחולו גם לגבי ריבית והפרשי הצמדה שנוספו על סכומים כאמור."

תקנה 41 לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל) תשכ"ד-1964 (להלן "התקנות") קובעת כי:

"קופת גמל לפיצויים לא תשלם ולא תחזיר למעביד, בין במישרין ובין בעקיפין סכום כלשהו מכספיה, אלא על פי תקנונה שאושר על ידי הנציב, או אם פורקה הקופה".

תקנה 41 ט"ו לתקנות קובעת כי:

"... עמית-מעביד אשר הגיש בקשה לקבלת כספים מקופת גמל מרכזית לפיצויים לצורך תשלום פיצויים לעובדים יקבל את הכספים...".

חוזר גמל 80 מיום 13.12.73 ותוספותיו מיום 13.11.76 ומיום 31.01.80 בנושא זה אינם מעודכנים, אינם מסדירים תשלום לחליף המעביד במקרה של פטירה, פשיטת רגל או פירוק, ואינם עולים בקנה אחד עם הפסיקה האחרונה בנושא זה. אשר על כן, אני מורה בזאת כי קופת גמל תחזיר כספים למעביד וחליפו רק בתנאים המפורטים להלן.

2. תנאים למשיכת כספים מקופה לפיצויים על ידי מעביד:

מעביד שהפקיד כספים בקופת גמל לפיצויים, יהיה זכאי לקבל כספים מחשבוננו בקופת הגמל במקרים הבאים:

א. בקופה אישית לפיצויים:

(1) כאשר עובדו חדל לעבוד בנסיבות שאינן מזכות אותו בפיצויי פיטורין, והסכומים שהופקדו בקופה אינם מיועדים גם לביטוח קצבה או שהם מיועדים גם לביטוח קצבה אך נקבע בהסכם קיבוצי או בהסכם אחר שהם ניתנים להחזרה, והמעביד המציא להנהלת הקופה אחת מאלה:

(א) הצהרתו כי עובדו חדל לעבוד בנסיבות שאינן מזכות אותו בפיצויי פיטורין וכי הכספים שהופקדו בקופה אינם מיועדים גם לביטוח קצבה או שהם מיועדים גם לביטוח קצבה אך נקבע בהסכם קיבוצי או בהסכם אחר, שיצרף המעביד, כי הם ניתנים להחזרה. המעביד יצרף להצהרה את התחייבותו לשיפוי קופת הגמל במידה והיא תחויב בתשלום פיצויי פיטורין לאותו עובד. ההתחייבות תחול גם על חליף המעביד.

(ב) פסק דין הצהרתי של בית הדין לעבודה המאשר כי העובד חדל לעבוד בנסיבות שאינן מזכות אותו בפיצויי פיטורין, וכי הכספים שהופקדו בקופה אינם מיועדים גם לביטוח קצבה או שהם מיועדים גם לביטוח קצבה אך נקבע בהסכם קיבוצי או בהסכם אחר, כי הם ניתנים להחזרה.

(2) לפי פסק דין של בית הדין לעבודה המורה לקופה להחזיר כספים למעביד.

הקופה תודיע לעמית על כוונתה להחזיר כספים למעביד ותצרף להודעתה את הצהרת המעביד או פסה"ד, לפי העניין, וזאת 60 ימים לפחות בטרם ביצוע ההחזר, אלא אם קבע בית הדין תקופה קצרה יותר. ההודעה תינתן באמצעות דואר רשום שישלח לכתובת מגוריו של העמית.

ב. בקופה מרכזית לפיצויים:

(1) לשם תשלום פיצויי פיטורין לעובד שחדל לעבוד בנסיבות המזכות אותו בפיצויי פיטורין. המעביד ימציא התחייבות לתשלום פיצויי הפיטורין לעובד.

(2) לפי פסק דין של בית הדין לעבודה הקובע כי היתרה שתיוותר בחשבוננו לאחר שישולמו לו הסכומים אותם הוא מבקש למשוך, תכסה את התחייבותו לתשלום פיצויי פיטורין לעובדיו, ואשר מורה לקופה להחזיר כספים למעביד.

העברת כספים לחליף המעביד במקרה של פטירה, פשיטת רגל או פירוק, תעשה רק אם תביעות העובדים לפי חוק פיצויי פיטורים סולקו, וניתנה על כך החלטה שיפוטית. קופה מרכזית לפיצויים רשאית להעביר לחליף המעביד כספי פיצויים לשם תשלום פיצויי פיטורין לעובדים שחדלו לעבוד בנסיבות שמזכות אותם בפיצויי פיטורין. חליף המעביד ימציא התחייבות לתשלום פיצויי הפיטורין לעובדים.

אין באמור בתקנון קופת גמל כדי להתיר לה לפעול בסתירה לאמור בחוזר זה, ואולם אם תקנון הקופה מתנה תנאים נוספים להחזרת כספים יחול גם תקנון הקופה, ואם תקנון הקופה אוסר על החזרתם לא יוחזרו כספים למעביד.

3 . תחולה:

כל האמור לעיל חל על "קופת גמל אישית לפיצויים" ו"קופת גמל מרכזית לפיצויים".

4 . תחילה:

תוקף הוראות חוזר זה, מיום פרסומן.

5 . ביטול תוקף:

חוזר גמל 80 על תוספותיו בטל.

אייל בן-שלוש
ממלא מקום הממונה על שוק ההון ביטוח וחיסכון